

Innvending mot fullstendig språkbytte til engelsk i masterstudiet i lingvistik

Språkrådet er blitt gjort kjent med at instituttstyret for lingvistiske og nordiske fag (ILN) har til behandling et forslag om å gjøre masterprogrammet i lingvistik engelskspråklig (V-SAK 5: Engelskspråklig mastergrad i lingvistik, instituttstyremøte, ILN, 11. februar 2019).

Språkrådet mener at et fullstendig språkbytte til engelsk i masterstudiet i lingvistik er svært uheldig, og vi er sterkt kritiske til deler av [saksframstillingen i notatet](#).

Forslaget bryter med [UiOs språklige retningslinjer](#) og vil gjøre det vanskeligere å følge opp sektorens lovpålagte ansvar for å vedlikeholde og videreutvikle norsk fagspråk. Vi vil derfor minne om universitetets språklige retningslinjer, der det heter at UiO skal fremme parallellspråklighet, og at «[n]orsk er hovedspråk i undervisningen». Videre heter det at «[s]tudenter forventes å kjenne til og bruke fagspråk både på engelsk og norsk, eller annet fremmedspråk». Forslaget er dermed i direkte konflikt med institusjonens språkpolitikk og sektorens språkpolitiske retningslinjer, slik de er nedfelt i [Universitets- og høyskolerådets overordnede retningslinjer](#).

Videre vil et språkbytte til engelsk gjøre det vanskeligere å følge føringene i [Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring \(NFR\)](#), der det bl.a. heter at kandidater på mastergrad (nivå 7) skal kunne «... kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister og til allmennheten». Skal man kunne formidle fagstoff til allmennheten, må man beherske norsk fagspråk. Det må man også om man skal delta i det norske arbeidslivet. [Ifølge en NIFU-undersøkelse](#) går ni av ti studenter ved norske utdanningsinstitusjoner ut i det norske arbeidsmarkedet, og fire av fem studenter som drar utenlands, vender tilbake for å jobbe i Norge. Evnen til å uttrykke seg på norsk er dessuten den mest etterspurte kompetansen for NHOs medlemsbedrifter, ifølge [NHOs kompetansebarometer for 2018](#). Også Universitetet i Oslos egne arbeidsgiverundersøkelser viser dette (<https://www.uio.no/om/aktuelt/arrangementer/andre/2016/arbeidsgiverundersokelsen-2016.pdf>).

Språkrådet mener derfor det er en ansvarsfraskrivelse om oppgaven med å vedlikeholde norsk fagspråk skal overlates til studentene. Videre er det et paradoks om de ulike virksomhetene i arbeidslivet skal måtte drive opplæring av universitetenes kandidater i norskspråklig fagkommunikasjon, når det burde vært en del av kandidatenes kompetanse ved avsluttet universitetsstudium.

Språkrådet er kritisk til flere av argumentene som brukes i notatet, ikke minst argumentet om at faget er internasjonalt. Her er studiet i lingvistik neppe i en særstilling, siden de aller fleste fagene ved universitetet, om ikke samtlige, må sies å være internasjonale. Prinsippet om parallellspråklighet er nettopp ment å bygge bro mellom nasjonale og internasjonale behov. Selv om undervisningen i de fleste bacheloremnene er på norsk, er lærebøkene stort sett på engelsk. For kjerneemnene LING1100, LING1111 og LING1112 er all pensumlitteratur på engelsk. Et av de vesentlige kjennetegnene ved fagspråket er at det er skriftliggjort. At muntlige forelesninger blir gitt på norsk, er derfor ikke tilstrekkelig for å ivareta en parallellspråklig praksis på bachelornivå, og et fullstendig språkbytte til engelsk på masternivå bidrar dermed til å undergrave prinsippet om parallellspråklig kompetanse nærmest fullstendig. Vi kan ikke se at notatet inneholder noen kartlegging av språkvalg for lingvistik fordelt på emner, nivå og bruksarena.

Vi stiller oss undrende til notatets bruk av henvisninger til andre dokumenter. I notatet står det at språkbyttet er helt i tråd med [HF's årsplan](#), der fakultetet skal prioritere «... utvikling av studieprogram av særlig høy kvalitet, med internasjonal orientering og tverrfaglig innretning». I notatet er siste del av setningen som spesifiserer prioriteringen, utelatt: «, ... slik som Honours programs, internasjonale forskerskoler eller kandidater til SFU.» Slik vi ser det, er ikke formuleringen myntet på masterprogrammer som er del av institusjonens ordinære portefølje. Dessuten synes notatets tolking av «internasjonal orientering» å bygge på det snevre språksynet engelsk *i stedet for* norsk, mens en balansert tilnærming til internasjonalisering som er i tråd med retningslinjene, bygger på engelsk og norsk.

Språkrådet reagerer særlig på at rapporten [«Språk i Norge – kultur og infrastruktur»](#) blir tatt til inntekt for språkbyttet. Instituttet synes å støtte seg på rapporten for å legge opp til en språklig arbeidsdeling mellom de ulike studieprogrammene. Men rapporten foreslår ikke å skyve ansvaret for utvikling av norsk fagspråk over på andre fag som er fundert på en mer nasjonal empiri (her: nordiske studier). Tvert om uttrykker rapporten bekymring over at engelsk i academia blir styrket på bekostning av norsk. Rapporten tar altså opp langt flere sider ved språkvalg enn studenters og tilsattes evne til å beherske engelsk fagspråk. Det nevnte notatet vektlegger altså bare det siste.

Språkrådet forstår at lingvistikkfaget har problemer med å få nok studenter på mastergradsnivå. Regjeringen har uttrykt bekymring over rekrutteringen til små og utsatte humaniorafag. Det er nedsatt en ekspertgruppe som skal vurdere om det bør opprettes en finansieringsordning som ivaretar nasjonale behov, og gruppen skal levere en innstilling etter sommeren. Det bærer virkelig galt av sted om småfag skal gå bort fra norsk for å sikre et sterkt nok studentgrunnlag. Vi frykter at slike språkbytter, selv om de kan gi en kortsiktig gevinst i form av flere studenter, på lengre sikt vil være med på å undergrave småfagenes samfunnsrelevans og legitimitet.

Språkrådet har ingen innvendinger mot internasjonal rekruttering. Det vil selvsagt kunne styrke fagets posisjon og videreutvikling. Men skal et norsk universitet følge opp sitt ansvar for undervisning og formidling, må de tilsatte beherske norsk godt nok til å kunne fylle sine funksjoner og utføre sine oppgaver. Vi er derfor glad for at universitetet tilbyr norskopplæring til sine internasjonalt ansatte, også ved Det humanistiske fakultet.

Etter vår oppfatning er saksforholdet både skjevt og ufullstendig framstilt i det nevnte notatet. Med forankring i UiOs språkpolitikk og i andre relevante politikkdokumenter, ikke minst Universitetet i Oslo's tildelingsbrev for 2019, vil det være vanskelig å trekke som konklusjon at et fullstendig språkbytte i lingvistikkk på mastergradsnivå «medfører minimale ulemper». Summen av mange språkvalg har allerede fått uheldige konsekvenser i UH-sektoren som helhet, noe som påpekes i rapporten «Språk i Norge – kultur og infrastruktur». Vi kunne ha ønsket oss en mer systematisk saksframstilling og et mer ambisiøst forslag som tar utgangspunkt i prinsippet om parallellspråk og studentenes faglige utbytte og fagkommunikative kompetanse.

Vennlig hilsen

Åse Wetås
direktør

Nina Teigland
seksjonssjef

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrifter.

Mottakere:
Instituttstyret ved ILN